

Vattenkvalitet

De kämpar för ett bättre hav

Sommaröarna i Esbo är ett havsområde som mår illa. Vattnet strömmar dåligt genom sunden och vikarna växer igen. I hopp om att få ett bättre hav gör invånarna själva regelbundna siktdjupsmätningar för miljöcentralen.

Niclas Jansson styr båten från Furuholm ut mot öppet vatten. Han skall göra siktdjupsmätning vid Stora Lövä.

– Jag gör det för att hjälpa till att få veta hur tillståndet i vattnet utvecklas, säger Jansson. Ute på en brygga vid Stora Lövä sänker han secchiskivan till 1,80 meters djup. Sedan syns den inte längre. Han antecknar måttet samt väder- och algförhållanden. Inga alger i sikte.

När vattnet är näringsrikt blir det grumligt och genom att sänka den vita skivan i vattnet kan man bokföra

förändringar i siktdjupet som berättar i vilken riktning utvecklingen går. Omkring 20 personer som bor ute i Sommaröarna är med i ett flerårigt projekt där de mäter siktdjupet för Esbo stad.

– Kommunen har inte resurser att göra mätningar. Invånarna i Sommaröarna gör ett värdefullt arbete och vi får information som kan användas då vi planerar åtgärder för att skydda havet, säger projektsekreterare Pinja Kasvio från Esbo stads miljöcentral.

Meningen är att få fram en plan

för hur havet skall iståndsättas. I år granskas också förekomsten av blågröna alger, cyanobakterier. Den inre skärgården är grund och vattengenomströmningen är dålig. Vattenkvaliteten i havet vid Sommaröarna lider av gamla synder då ornat avloppsvatten rann ut från Finno reningsverk på 1960-70 talet. Nu för tiden belastas havet mindre, bland annat tack vare att ett vattenandelslag på Sommaröarna har gjort att de flesta på holmar och skär är anslutna till avloppsnätet.

En förbättring kan också skönjas, blåstången är på väg tillbaka och det inger hopp.

Muddring en bov

Men inne i vikarna växer vassen och invånarna muddrar för att öppna farleder och stränder. Men muddringen leder till en ond cirkel.

Den lösgör näringsämnen från botten sedimentet och det har en god effekt. Finns det mycket näring i havet ökar algbloomingen.

Fullmäktigeledamoten Fredrik Almqvist (SDP) som bor på Sommaröarna ser muddringsmassor som dumpas i havet som en av orsakerna till havets dåliga tillstånd.

HBL

VÅRT HAV
• Miljöförstöring och möjligheter

– Det är omöjligt att säga hur stor betydelse muddringen har för gödningen av havet men att dumpa till havs är en föråldrad metod, den måste stoppas, säger Almqvist. Han har i flera år talat för havets tillstånd i fullmäktige och lämnat in motioner. På riksnivå är en revidering av vattenlagen på gång där reglerna skärps för småskalig muddring.

Men övergödningen av havet har många bovar. All mänsklig verksamhet påverkar havets tillstånd. Fordonstrafiken på land ökar kvävebelastningen medan båttrafiken på havet ger sitt eget bidrag. Biolog Mikaela Ahlman vid NTM-centralen råder folk att tänka efter.

– De båtförare som tömmer sina septiktankar direkt i sjön borde inte tänka att det är så lite då det bara är jag. Tillsammans med andra blir det mycket. Det är vi själva som står för belastningen. Allt som vi gör påverkar vår kust, säger Ahlman.

Hela kusten mår dåligt

I hela Nylands skärgård är vattenkvaliteten dålig. Det finns platser där botten är död. Utanför Helsingfors och Esbo kommer kväve och fosfor bland annat från Viksbacka och Fin-

no reningsverk. Vid kraftiga störtregn klarar reningsverken inte av att rena vattenmassorna och i sådana situationer måste man låta avloppsvattnet rinna förbi den biologiska reningen.

– Sådana tillfällen är mycket sällsynta. I år har Viksbacka reningsverk gjort så i påskas men inte Finno reningsverk. Vid sådana tillfällen renas vattnet endast mekaniskt och kemiskt. I den processen kan vi binda fosfor men inte kväve som behöver biologisk rening, säger produktionschef Mari Heinonen vid Helsingforsregionens miljötjänster, HRM.

Vid HRM planeras reningsverken nu för ökade vattenmassor. Eftersom framtiden enligt klimatexperter för med sig ökade störtregn måste reningsverken byggas för ökad kapacitet.

– Vi måste tillämpa ett öppet tänkande när vi planerar för 20-30 år framåt, säger Heinonen.

Från år och bäckar i Esbo och Vanda kommer huvudparten av näringsämnena. Miljöcentralen i Helsingfors beräknar att Vanda å står för mer än 50 procent av näringsbelastningen i huvudstadsregionen. Ifall det regnar mycket ökar belastningen i Vanda å och näringsrikt vatten rinner ända från Hyvinge, Nurmijärvi och Riihimäki via ån ut i havet.

På nationell nivå är den största botten jordbruket som står för mer än 50 procent av belastningen i havet.

Sonja Hellman

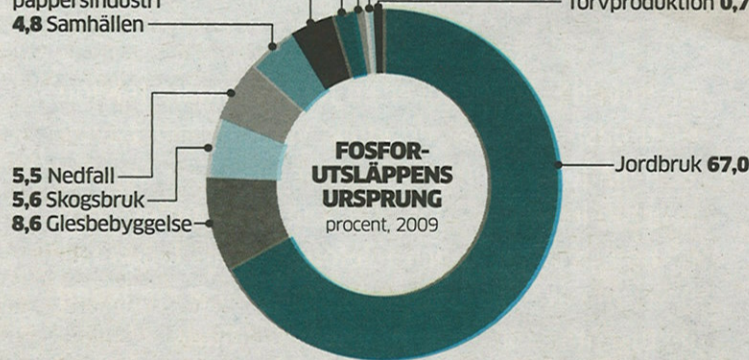
029 080 1326, sonja.hellman@hbl.fi

SIKTDJUPSMÄTNINGAR VID SOMMARÖARNA

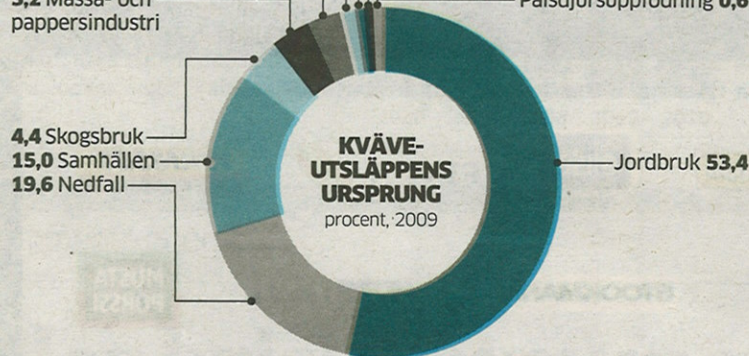
Siktdjupet påverkas märkbart av mängden alger och näringsämnen som finns i vattnet.

2,0 Fiskodling
3,9 Massa- och pappersindustri
4,8 Samhällen
Pälsdjursuppfödning 1,1
Övrig industri 0,7
Torvproduktion 0,7

1,2 Övrig industri
3,4 Glesbebyggelse
3,2 Massa- och pappersindustri
Fiskodling 0,9
Torvproduktion 1,0
Pälsdjursuppfödning 0,6

UPPSKATTAD NÄRINGSBELASTNING

Fosfor och kväve som runnit ut i havet från Vanda å, Viksbacka och Finno vattenreningsverk, ton/år.

	FOSFOR		KVÄVE	
	2008	2009	2008	2009
Vanda å	120	36	1 600	600
Viksbacka reningsverk	25	22	610	404
Finno reningsverk	11	10	552	467
Totalt	156	68	2 762	1 471

Källa: Finlands miljöcentral, Helsingfors stads miljöcentral, Esbo stad

BRA BETYG. Mellan Stora Lövä och Bodö blir siktdjupet 3,80 meter. Det betyder god vattenkvalitet. Pinja Kasvio och Niclas Jansson är nöjda. DAN ANDERSSON

Reningsverken rätt effektiva

• Viksbacka reningsverk renar vatten från cirka 800 000 invånare i Helsingfors, mellersta och östra Vanda, Kervo, Tusby, Träskända, Mäntsälä, Borgnäs och Sibbo.
• Finno reningsverk renar vatten från cirka 300 000 invånare i Esbo, Grankulla, västra Vanda och Kyrkslätt.

• Viksbacka reningsverk har ett biologiskt filter som vid sidan av aktivslamrening samt kemisk och mekanisk rening gör processen extra effektiv. Viksbacka rensar 96 procent av organiska ämnen och binder 96 procent av fosfor samt 90 procent kväve. Finno reningsverk saknar biologiskt fil-

ter men har aktivslamrening. Finno reningsverk rensar kväve till 70 procent.

Källa: Mari Heinonen, HRM. Hemsidan www.hsy.fi/vesi ger information om hur du och jag kan minska belastningen på havet.